

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér.
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2 sz.

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Elment a Főispán

Magyarország Kormányzója a földművelésügyi miniszter előterjesztésére vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla, Békés és Csongrád vármegye főispánját miniszteri tanácsossá kinevezte s neki a miniszteri osztályfőnöki címet és jelleget adományozta. Főispánunk a földművelésügyi minisztérium elnöki osztályának vezetését fogja végezni.

Örömmel látjuk, hogy a kormányzat méltóan értékeli Uhlarik Béla kiváló képzettségét és fáradságot nem ismerő lankadatlan munkaerejét, de őszinte fájdalommal közöljük a nekünk nagyon szomorú hírt, mert vármegyénk népe igaz barátját és jószágos atyját vesztí el távozó főispánjában.

Nehéz időkben jött hozzánk. Hosszú terméketlen évek nyomorköde borította be a kiszegda, iparos és munkás-családok házáinak tizezeit. Az inség napjaiban lehajolt a néphez és nemcsak erőt, bátorságot sugárzott elcsüggedt szívébe megértő, szívélyes és szeretetreméltó modorával, de segítséget is nyújtott mindenkinek. Széleskörű vetőmag-akció, a szikesterületek javítására adott igen jelentékeny állam-kölcsön, munkásaink elhelyezése, közutak, folyamszabályozás és más munkálatoknál, a németországi munkásakció, a mezőgazdaságban fizetendő legkisebb munkabérek szabályozása, a vármegye fontos kívánságainak hathatós támogatása a kormányzatnál —, utaink fejlesztésének elősegítése —, kisbirtokosainak kieszközölt olcsó kölcsön nyújtása földvásárlás céljaira és sok más közérdeket szolgáló kívánság lelkes pártfogása fűződik Ricsóy-Uhlarik Béla négy esztendő, eredményeiben gazdag és maradandó értékű működéséhez.

Páratlan népszerűsége tett szert nemcsak a város vezető rétegei, hanem a falu kis embereinek százazeiben is. Ajtaja

tárva volt mindig és mindenki előtt. Meghallgatott mindenkit és ha egyetlen mód volt segíteni, nem mulasztotta el soha. Szeretetének különös megnyilatkozását állandóan láttuk a magyarság legszegényebb csoportja, a munkásság iránt. Melegsívü, őszinte barátja volt a becsületesen dolgozó magyar munkás társadalomnak.

Rendkívül egyénisége, bámulatosan fegyelmezett idegzete, lebilincselő bánásmódja, szociális felfogása és páratlan munkaereje tették olyan népszerűvé a vármegye nagy közönsége előtt, hogy politikai vonalon is vele és utánna sorakozott fel a választó polgárság óriási százaléka. Nem hozott „patinás” neveket, sem közéleti nagyságokat. Alig ismert, új erőket választott ki a jobboldali nemzeti és keresztény reform-politika harcosaiul és a nép — jelentékeny százalékban — korábbi politikai felfogását feladva — „a főispán kedvéért” — szavazott a Magyar Élet Mozgalom jelöltjeire.

A középosztály egyik jelentős vármegyei alakja mondotta meg róla a következő jellemző megállapítást: Ricsóy vármegyénk mágnás családjából nősült, a vármegyénk fia lett. Sokan azt hitték, hogy az „új sógorság” fénye őt is elkábítja és bevonul a „kékvérűek” tellegvárába. Nem így történt. Fiatal, okos felesége megérezte, hogy mint főispánéknak hol van a helye. Beilleszkedett a középosztály asszonyai közé, s nemcsak önmagának szerzett különleges figyelmet és megbecsülést, de hihetetlen módon erősítette férje pozícióját és népszerűségét a vármegye „hangadó” rétegében, az intelligencia soraiban is. Jól mondja a közmondás: a hü és okos asszony nagy áldás.

Nem akarunk elszakadni Uhlarik Bélától, azért nem is búcsuzunk tőle. Meggyőződéssel állítjuk, hogy mostani diszes pozíciója a Kormányzó újabb bizalma munkakészségének újabb kifejtési lehetőségét ad és kiválóan értékes működése ezután is növeli eredményes, közérdekű munkásságának gazdag sikereit: a magyar nép hűséges és odaadó szolgálatában.

Isten segítse és irányítsa tovább is életútján és hozza vissza mielőbb hozzánk!

Békés vármegye kisgyűlése

Julius 11-én, közigazgatási bizottsága július 12-én tartotta havi gyűlését vitéz dr. Pánczél József vármegyei főjegyző elnöklete alatt. A gyűlés megnyitása után Haviár Lajos dr. tb. vármegyei főjegyző felolvasta az alispán havi jelentését, melyet az alábbiakban közlünk:

A mezőgazdaság helyzete ezidőszerint kedvezőnek mondható. A hirtelen jött forróság egyes gazdákat arra kényszerített, hogy aratógépet használjanak. Ez a körülmény azonban a munkások elhelyezkedését egyáltalán nem befolyásolta, mert azok a munkások, akik komolyan akarnak munkához jutni, jó fizetés mellett kivétel nélkül elhelyezkedést

találnak, sőt a vármegye egyes községéből a munkaadók részéről panasz hangzott el, hogy mezőgazdasági munkásokat a megállapított legkisebb napszámbéren felüli bér mellett sem lehet kapni. Ennek a 10 év óta nem észlelt munkáshiánynak okait a kivételes fegyvergyakorlatokra történt rendkívüli behívásokban, valamint a földmunkásoknak Németországba, a Ruténföldre és Hajdu vármegyébe történt elszállíttásában látom.

A kisipar helyzetében változás nem állott be, az előző havi élénkség megmaradt, ami a magasabb munkabérekkel van összefüggésben.

Az építőipari munkások helyzete változatlanul kedvezőtlen, mert az építkezések teljesen szünetelnek, úgyhogy ennek a

szakmának munkásai nagyrészen a mezőgazdaságban keresnek elhelyezkedést.

Junius 30-án végetért az első félévi országos tejakció, amelynek során vármegyénkben 42.000 pengőt használtunk fel többszázezer liter tej kiosztásával.

Az alispáni jelentést a közigazgatási bizottság tagjai egyhangulag elfogadták, majd a jelentések következtek.

Gyors kioktatás

X. Pius boldoggáavatásának ügye mindinkább jobban és jobban halad előre. A boldoggáavatás előkészítése sokat tesz abban, hogy e népszerű nagy pápának éltéről a legapróbb adatokat is összegyűjtik.

X. Pius tudvalevőleg valaha Tombolo kisvároskában volt plébános. Sokan élnek még ott, akik hivi voltak. Most aztán, amikor rákerült a sor, hogy róla való emlékezéseiket elmondják, egy tombolói polgár akadt aki egy pofon alakjában kapott emléket X. Piustól. Az eset úgy történt, hogy X. Pius tombolói plébánossága idején fiatal serdülő legény volt a történet hőse. Egy vasárnap délután társaival a plébánia kerítéséhez dülve beszélgettek. A kerítés nem volt valami nagyon magas és bokrok voltak mögötte. Beszélgetés közben a suhanc elkáromkodta magát. Azt állítja, hogy nem tudatosan tette, hanem inkább rossz szokásból.

A következő pillanatban zajt hallottak és egy alak toppant eléjük. A szó szoros értelmében átugrotta a kerítést. A káromkodó legényke elé állott és jobbról-balra egy-egy hatalmas pofont osztott ki neki.

— Ezt, fiacskám, emléküj adom neked a káromkodásért! Azért, hogy máskor ne tégy ilyet!

A legényke valósággal el volt rémülve. Nem annyira a pofonnak fájdalma okozta eredményét, mint inkább a hirtelenség, amellyel a dolog történt és hogy az, aki a pofont kiosztotta és aki miatta a plébánia kerítését átugrotta, maga a plébános, a későbbi X. Pius volt.

KATOLIKUS AKCIÓ

A LJUBLJANAI KONGRESSZUS ELÉ

E hó 25—30 közt folyik le Ljubljanában a Krisztusország gondolatának nemzetközi kongresszusa. Ezek a Krisztuskirály-kongresszusok abban különböznek az Eucharisztikus kongresszusoktól, hogy míg ezek az Oltáriszentség iránt való áhítat és ünneplő öröm nagystilű kifejezői, addig a Krisztuskirály-kongresszusok inkább a katolikus mozgalmak résztvevőit érdeklik s azokat gyűjtik össze inkább tanácskozó jellegű gyűlésre, akik a Krisztusország fejlesztésén, terjesztésén és szilárdításán dolgoznak. Az előbbieket tehát inkább vallásos manifesztációk, míg az utóbbiak inkább tanácskozások. Az előbbieket tömegeket hoznak össze, az utóbbiak a vezetésre hivatott katolikusokat. Egyébként nemzetközi mind a kettő.

Az idén a Krisztuskirály-kongresszus időben meglehetősen közelesik a magyar római zarándoklathoz s így előkészítése természetesen kissé háttérbe szorult, a közfigyelmet az előbbi kötötte le. Mégis igen sajnálatos lenne, ha éppen a magyar katolikusság vezető tényezői, papok és világiak, férfiak és nők nem vennének részt nagyobb számban a ljubljana-i kongresszuson. Először is: az Eucharisztikus Kongresszus után szinte logikus következmény, hogy most már ne csak az ünneplésben, hanem a cselekvésben is az élen járjunk s a korszerű apostolkodás tudományában kissé alaposabban körülnézzünk. Másodszor pedig: Ljubljana oly közel van hozzánk, hogy igazán játszva s olcsószerrel elérhetjük, míg egy esetleg majd Spanyolországban vagy Amerikában tartandó következő Krisztuskirály-kongresszuson mi, magyarok már sokkal nehezebben vehetünk részt. Végül: A Krisztuskirály-kongresszustanácskozásainak tárgyköre oly égető, oly lebilicselő: a modern társadalom ujjaélesztése Krisztusban, hogy a Krisztusország komoly hivatást szűkségképpen közelebről érdekli. A szónokok is, akiket ott hallgatni fogunk, az egész világ cselekvő katolicizmusának képviselői. Kétségtelen, hogy lelki-jeg gazdagodva, sokat tanulva

s okolva, talán egészen új meg-látásokkal s buzdulásokkal el-telve térünk majd haza a kongresszusról.

Az utazási és vizumkedvezmények is oly jelentősek, hogy pénzügyi szempontból sem lehet a kongresszus látogatásának nagyobb akadálya. Aki csak a befejező, ünnepi részre óhajt eljönni, annak elég, ha július 27-én reggel indul, aki az egész tanácskozáson jelen akar lenni, annak július 25-én ugyanabban az órában kell indulnia.

Ljubljanának különben a vidéke is oly szép (Bled stb.), hogy a komoly tanácskozás mellett és után kirándulásokra is kiváló alkalom nyílik.

A részvételre jelentkezni a magyar Actio Catholica központjánál lehet, ahol minden felvilágosítást készséggel megadnak.

Bangha Béla sj.

Tájékoztató a Kongresszusról

Az Actio Catholica központi irodája a Ljubljanában megtartandó Krisztus Király Kongresszussal kapcsolatban a következőket közli:

Mint ismeretes, július 25—30. között tartják meg a jugoszláviai Ljubljanában a Nemzetközi Krisztus Király Kongresszust. A magyar katolikusok is nagyban készülődnek a Krisztus Király Kongresszuson való részvételre és a magyar csoport szervezését az Actio Catholica Országos Elnöksége végzi. Budapesttől Ljubljanáig a vasut 98.80 pengő II. osztályon, míg 69 pengő III. osztályon. Amennyiben egy 25-ös csoport összejön, úgy a II. osztály vasutdíja 70.60 pengő, a III. osztály vasutdíja 48.20 pengő. Szállítás és ellátás öt napra jó szállodában 90 pengő, magánházakban való elhelyezéssel teljes ellátás 60 pengő. Minden résztvevőnek meg kell váltania a Kongresszus tagsági jegyét, amely 125 dinár, vagyis 18.75 pengő.

HIRDESSZEN
L A P U N K B A N.

Egyházi híradás

Templom-bucskuk. Dévaványa katolikus lakossága tartja templomának bucsu-ünnepét Szent Anna asszony napján, július 26-án. Az endrői bucsusok előző napon, délelőtt indulnak.

Szarvason augusztus 13-án, Csondapácán és Mezőturon Nagyboldogasszony ünnepén; augusztus 15-én ünneplik a templom bucsunapját.

Figyelem! Szeptember 8-án, ezuttal harmadszor készülünk Mátraverebélyre, a kisasszony-napi bucsura. A Szent Szűz híres kegyhelyére „keresztesgyors-vonattal” óhajtunk indulni, ha kellő számu jelentkező lesz. A MÁV legalább ötszáz utas jelentkezése esetén indít különvonatot. Egy-egy személy vasuti jegyköltsége (jövet-menet) ötszáz jelentkező esetén csak 4 pengő 50 fillér volna. Viszont kevesebb számu jelentkezés mellett Gyoma állomásról 7 pengő 50 fillér volna a vasuti díj.

Felhívjuk Endrőd, Gyoma, Körösladány, Dévaványa, Szarvas, Békésszentandrás és Kondoros katolikus plebániáit és híveit, hogy augusztus 15-ig jelentsék be a zarándokok pontos számát az endrői plebánia-hivatalhoz. Ha az esperesi kerületből a kívánt létszám nem gyűlne össze, az esetben Oroszáza, Békéscsaba és Gyula környékének katolikus híveit is szívesen vállaljuk.

Mátraverebély szépséges vidékét évenként százezrek keresik fel a Szent Szűz ünnepein. A szomszédos Csanádból június hónapban két külön vonaton zarándokoltak buzgó hitestvéreink Szent László kedvenc helyére. Békésmegye katolikus népe sem maradhat el a magyar lélek tiszteletadásából Nagyasszonyunk és Szent László iránt. A csekély fáradtság és áldozat ne tartson vissza senkit: ez a kirándulás sok-sok lelki hasznot és gyönyörködést szerez.

Egyesületi hírek. Szent Ferenc III. rendje július 16-án d. u. fél 4, a Jézus Szövetség Női-osztálya július 30-án d. u. fél 4, a Férfi-Liga augusztus 5-én d. u. 6, a Leányegyesületek augusztus 3-án este 6 órakor végzik havi összejövetelüket. A Jézus Szíve Gárda tagjai au-

gusztus 4-én vagy augusztus 6-án reggel 6 órakor végezhetik havi gyónásukat.

Külterületi szentmisék. Július 16-án a polyákhalmi kápolnás-iskolában, július 23-án a nagylaposi kápolnás-iskolában, július 30-án a csejti iskolában, augusztus 6-án az öregkerti Szent Imre-iskolában, augusztus 13-án a nagylaposi kápolnás-iskolában, augusztus 20-án a polyákhalmi kápolnás-iskolában mutatunk be szentmisét.

Ifjainkhoz! Vármegyénk egyetlen katolikus főgimnáziuma Gyulán van. Régebben sok endrői ifju végezte ott tanulmányait, s most is többen tanulnak ott. Külön nevelő-intézetet tartanak fel a szaléziánus atyák mérsékelt havi ellátási díj mellett. Akik polgári iskolánk IV. osztályát jeles vagy a jó eredménnyel végezték, azok külömbözetit vizsgálat sikere esetén tovább tanulhatnak-e kitűnő középiskolában. A szülők pedig nyugodt lélekkel bizthatják gyermekeiket reájuk, mert tudhatják, hogy a lehető legjobb nevelést kapják gyermekeik.

Készüljünk a szegedi „magyar passiójáték” megnézésére. Több utas jelentkezése esetén kedvezményes vasuti jegy váltható. Jelentkezés a Népházi Szövetkezetben.

Jó ott, ahol az anya ilyen

Egy fiatal káplán az iskola év elején kicsiny tanítványait oktatta.

— Kedves gyermekeim, — mondotta — ne felejtsetek el hát a reggeli imát. De vigyázzatok, hogy egy nap se maradjon el!

Egy kicsike feltartotta kezét, jelezvén, hogy mondani akar valamit. Megkérdezte tőle a káplán, hogy mit kíván?

— Tisztelendő ur, kérem, a reggeli imát nem lehet elfelejteni.

— Miért nem lehet elfelejteni? — kérdezte tőle a káplán.

— Azért, — válaszolta a gyermek — mert édesanyánk odajön, amikor felkelünk és velünk együtt imádkozik. Ha mi elfelejtünk is, hát ő nem felejt el és így aztán mi sem felejtjük el.

Szerencsés gyermek az, akinek ilyen az édesanyja!

HIREK

Kinevezés. Dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán — báró Maasburg Kornél gyomai szolgabíró t. b. főszolgabíróvá nevezte ki. Gratulálunk!

Dr. Sorbán Jenő, járásunk közszeretelben álló főbírája pár heti betegeskedéséből felgyógyult és visszaérkezett székhelyére.

Horváth Géza kerületünk képviselője pár napot Gyomán és Endrödon töltött és fogadta a kérelmekkel felkereső választóit.

Fenyőág a hősök szobránál. Községünk főpapja az elmúlt napokban Körösmező felett, a Tatarszorosban járt és ott megnézte az 1914 nyarán hősi halált halt 101-esek tömegsírját. „Nagy meghatódással álltam magyar testvéreim sirjánál, mondotta az Apát ur, mert 1914-ben én eskettem fel és bucsuztattam harctérre vonulásuk alkalmával a csabai templomban őket, s az esetek között több jó barátom is volt. Szépen gondozott sirjuk fölött fenyőfák díszlenek. „Onnan téptem le e fenyőágot és hoztam el e néma jelkép elé.“

A Sajtókamara elnökévé — a keresztény újságírói társadalom — óriási szótöbbséggel vitéz Kolozsváry-Borcsa Mihály országgyűlési képviselő, a miniszterelnöki sajtóosztály volt főnökét választotta meg. A fenálló rendelet szerint szeptember 1-től kezdve újságíró vagy lapkiadó csak sajtókamarai tag lehet. Az újságírói fősztály második szakosztálya közgyűlési kiküldött taggá választotta a Hármas-Körös főmunkatársát: Csernus Mihály apátplebánost.

Báró Pongrácz Albertet és Roth Jenő bankárt a budapesti törvényszék valutasibólás miatt súlyos börtön-büntetéssel sújtotta. Pongrácz nyolc hónapot és 500 pengő pénzbüntetést, továbbá 500 pengő vagyoni elégtétel fizetését, Roth Jenő, mint felbujtó másfél évi börtönt, s ezer pengő pénzbírságot kapott, s még 1000 pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezték. Az ítélet nem jogerős.

Mezőberény új lelkipásztorát dr. Rózsa Jenő plebánost július 2-án iktatta be hivatalába dr. Lindenberger János apostoli kormányzó — község hivatalos és társadalmi szervezeteinek népes megjelenése mellett. A mezőberényi katolikusok kiváló képességű, népszerű, szorgalmas pástort nyertek néhai áldott emlékü jó Pista bácsijuk utódául. Jézus kegyelme vezesse és irányítsa!

Dr. Koudela Géza pápai kamarás, a magyar egyházi zene kiváló művelője, az Eucharisztikus Kongresszus szép himnuszának szerzője 47 éves korában elhunyt. A főváros által adományozott diszszirhelyen temették el nagy részvét mellett.

Iparos-dalárdánk is résztvett a július 25-én tartott kassai dalosversenyben. Dicséretes törekvésük és szorgalmuk jutalma az a szép ezüst emlékekely, amelyet magukkal hoztak haza. A dal szeretete és kultiválása élénkíti és nemesíti kedélyünket, fejleszt bennünk a magyar nemzeti érzés és összetartozandóság szép erényét, s kellemes, üdítő szórakozást nyújt nemcsak magunknak, de másoknak is. Szeressük és pártoljuk tehát a dalárdákat!

Endröd község képviselő-testülete sorozatos gyűléseken készíti elő a jövő év költségvetését. A község fejlesztése újabb kiadások beállítását és a szükséges fedezet biztosítását igényli. A község vezetői gondos előrelátással oldják meg a felmerülő kérdéseket akként, hogy bár a haladást és fejlődést szolgálják, de vigyáznak arra is, hogy jelentékeny adó-emelés ne terhelje a község lakosságát. Ha talán egy-két százalékos emelkedés mutatkozna is, az olyan jelentéktelen, egyénenként csaknem fillérekre tehető összeg, hogy emiatt fontos ujtásokat elhalasztani kár volna. A lakosság különösen sürgeti a gabona-tárház létesítését, s elvárja, hogy a közigazgatásilag rendkívüli előnyt jelentő intézmény megvalósításához minden közület, elsősorban a község is hatékonyan és megfelelő áldozattal járuljon hozzá. Hasonló helyesléssel találkozott Harsányi főjegyző és a községi iskolaszék azon javaslata is, hogy a nyári hónapok idején a sokgyermekes munkástelepeken — ovóda helyett a gyermekeket gondozó „napi-otthonokat“ létesítsen a község. Nagyon sok asszony dolgozhat a télireszét családjára részére. A további fásítás is megérdemli a költséget, mert évek múlva nagy haszonra tehet szert a község, s amellyel javíthatja a község levegőjét is a csapadék jobb kiváltásával. Részletes tudósítást a következő számunkban hozunk.

Utépítés. Befejezték a kondorosi-ut szakasz kövezésének átépítését. A legrosszabb utja volt a vármegyének. Ideje volt, hogy ne szégyenkezzenek miatta. Ha idegenek Mezőtúron át jöttek Endrödre és innen tovább Csaba felé, olyan „áldásokat“ mondtak a vármegye vezetőire, hogy kínos volt hallgatni. Pedig nem ők voltak az okai. Az egész uttest nem régi. Az alap-uttest készítése volt elhibázva, s a kövek voltak nagyon rosszak. Jórésze a Szarvas és Szentandrás közötti uttest átépítése után került hozzánk. A javát persze kiválasztották a szarvasiak egyik kisebb bekötő utjukhoz, a többi eladták a vármegyének. A mostani munka alapos volt. Ugy hisszük, hogy nagyobb javításra jó ideig nem kerül sor. Együttal kívánatos lett volna a hid melletti egy kilomé-

teres ut átépítése is. Rettenetes állapotban van. Ha már itt voltak a gépek, elintézhették volna ezt is. De nem adjuk fel a reményt. A vármegye alispánja folytatásán mindenütt eleget kíván tenni a lakosság méltányos igényeinek. Reméljük, hogy nemcsak ezt a parányi javítást elvégzetteti, de megoldja a járás régi jogos kívánságát is — a Gyomát Endröddel összekötő félszázéves ut átépítését betonra. Más járások gyönyörű, modern utakat kapnak, ezt az öt kilométernyi utacskát Gyoma-Endröd is megérdemli.

Szerkesztői üzenetek.

Többeknek. Kérő sorait ne a szerkesztőséghez küldjék, hanem a Magyar Elet Pártjának főtítkárához, Klinghammer László igazgató-tanító urhoz, aki készséggel továbbítja azt Horváth Géza képviselő ur kezébe. Nyugodtak lehetnek, hogy a képviselő ur minden jogos és méltányos kérelmet a lehetőség határáig büszkén készségeggel elintézi.

T. J. Görögállás. Cikkét nem közölhetjük. Részben méltánytalan a kérelme. Talán Kasnyához fordulnának, hisz őt támogatták szavazataikkal is.

Németországi munkásoknak. Mészáros Lajos, Liziczai István és neje, Uhrin Frigyes, Hanyecz Etus és Paróczai Mária levelét megkapta az apát ur. Most jött haza szabadságáról, hamarosan válaszol mindnyájuknak. Az újságot küldjük ezután is szívesen.

K. J. Gyoma. Földjére nem tudunk ajánlani megfelelő embert, mert nem igen akad vállalkozó. Béresnek már lealázónak tartják beállni és „más jószágát“ gondolni. Esetleg negyeddert keressen. Így többet ad ugyan neki, mintha bérest fogadna, de jobban is dolgozik, mert saját érdeke hajtja.

P. J. Endröd. Lehetetlen ne kívánjon. A buza árát nagyszerűen állapította meg a kormány, ezt elismeri minden józanészű gazda. Más termékeinknek is lehetőség van. A társadalomnak más osztályai is vannak, azokkal szemben is van kötelessége az államnak, nemcsak velünk gazdálkodókkal. Mindent módjával, a telhetetlenség csunya tulajdonság.

Svájci benyomások

A szellemi munka után a legjobb felüdülés és pihenés az Isten szabad természetét élvezni. Isten bőségesen osztogatta a természeti szépségeket. A maga szépségéből és nagyságából gy-egy kicsinyt elszórt itt a földön, hogy megcsodálhassuk.

Ilyen csodálatos ország Svájc is. Mennyire más világ ez, mint a mienk. A puszták és síkságok egyformaságához szokott alföldi ember szeme nem tud eleget gyönyörködni. Mindeniütt hatalmas hegyóriások szegélyezik a keskeny völgyekben haladó utat. Itt probléma volt megépíteni a vasutvonalakat. Egyik kis hegyi faluba pl. 1300 métert kapaszkodik fel a vonat. Közbe kilométeres alagutakon halad keresztül a földgyomrában, majd egész völgyet átszelő hatalmas viadukton visz keresztül. Az egyik oldalon a 100 méteres mélység tátong, a másik oldalon a meredek hegyoldal mázsás sziklái meredeznek a járókező feje fölé és figyelmeztetik kicsinységére és semmiségére. Megmásszuk az egyik hegyóriást. A hegyoldalon a százsínű virágos réten a híres svájci tehének kolompjainak hangja töri meg a ter-

mészet nagy csendjét. De a csúcsra már ennyi élet sincs, mert itt még hó borít mindent. Érdekes ellentét: lent a júniusi meleg nyári nap, itt fent a hóval borított fenyvesek karácsonyi hangulata. Valóban a zsoltár szava jut eszünkbe: Uram, mi Urunk, milyen csodálatos a te neved széles világon! Nagy az Isten az ő műveiben!

A svájci nép nagyon dolgoz és szorgalmas. Itt mindenki tudja azt, hogy munka nélkül senki se érdemli meg az életet. Igaz, hogy abból a kevés sziklás, terméketlen földből nehéz kihozni egy kis krumplit, meg rozsot. De, értenek is hozzá. Ha a magyar ember olyan szakértelemmel gazdálkodikna, a magyar föld legalább háromszor annyit teremne. A főiskolát végzett emberek kezében is ott látni a kapát, meg a szénagyűjtő villát, ha szükség van rá. Mag az apa fent a hegyoldalon gyűjti a szénát, addig az anya az egész családdal a veteményes kertjét, szántóföldjét munkálja. Nem félnek a gyermektől. Az anya a gyermekkocsit odaköti a szekérhez és úgy megy az egész család a mezőre. Minden embernek van tehene, hiszen van hozzá elég legelő a hegyoldalon. Nyáron kihajtják a gulyát 1000—2000 méter magasba és onnan hordják le mindennap a tejet és a sajtot.

Gazdag ez az ország és megelégedett. Meglátszik rajta, hogy régen nem viselt háborút. A legkisebb faluban is, melynek alig van 2000—3000 lakosa, van posta, telefon, táviró, villany és vízvezeték. Kő és fa van elég, azért nem is építenek csak emeletes házat. A legtöbb fából van. A földszinten van az istálló, az emeleten a lakószobák. A helyet spórolni kell, mert kevés a szántóföld. Az országutak is kitűnőek mindenfelé. Könnyű itt, ahol anynyi természeti erő áll rendelkezésre. A vízvezeték egy kis hegyipatak szolgáltatja. Nem kell víztornyot építeni. Ugyancsak a rohanó hegyipatakok hajtják a villanyfejlesztő telepek gépit is. Így jut villany még a magas hegyoldalon fekvő tehénistállóba is.

A vonatot is villamos erővel vontatják, éppen ezért tiszták és gyorsak. Minden irányban majdnem óránként van közlekedés. És érdekes, hogy a sűrű vasuti közlekedés és a nehéz, veszélyes pályák ellenére is talán Svájcban történik a legkevesebb vasuti szerencsétlenség, mert igen pontos az ellenőrzés. A vonatok késése a legritkább eset. A kalauzok anynyira figyelmesek, hogy az idegen nem tévedhet el. Általában nagyon becsületes nép a svájci. Vigyáz arra, hogy az idegent semmi bántódás ne érje. Hisz ez a nép a nyaralókból, az idegenforgalomból él, a földjéből nagyon keveset kap.

Az országnak csak egyharmad rész a katolikus, mégis kedvezőnek mondható a vallási élet. A svájci nép szereti és megbecsüli a papját és szívesen vállal érte kötelezettségeket. A falu maga tartja el a papot állami segítség nélkül, de nincs is olyan kis falu, melynek papja és kis templomocskája ne volna. Amelyik falu